

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 21/2005 vp**

Hallituksen esitys vankeutta ja ehdonalaista vapauttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä joulukuuta 2004 lähettäänsä hallituksen esityksen vankeutta ja ehdonalaista vapauttamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 262/2004 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi lakivaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto lakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Jussi Pajuojja, oikeusministeriö
- professori Mikael Hidén
- professori Pekka Koskinen
- professori Martin Scheinin
- professori Kaarlo Tuori.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut

— professori Olli Mäenpää.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan rikoslakia muutettavaksi lisäämällä siihen uusi luku vankeudesta, joka sisältää säännöksiä lähinnä ehdonalaisesta vapauttamisesta ja valvotusta koevapaudesta. Myös elinkautiseen vankeuteen tuomittu voidaan lakiehdotuksen perusteella päästää ehdonalaiseen vapauteen. Nykyinen pakkolaitosjärjestelmä ehdotetaan korvattavaksi säännöksillä koko rangaistuksen suorittamisesta vankilassa. Esitys sisältää lisäksi ehdotukset laiksi pitkäaikaisvankien vapauttamismenettelystä, laiksi ehdonalaisen vapauden valvonnasta, laiksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 45 §:n muuttamisesta, laiksi eräisiin rangaistus-, huolto- ja hoitolaitoksiin otettujen henkilöiden tapaturmakorvauksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta, laiksi nuorista rikoksentehtäjästä annetun lain

eräiden säännösten kumoamisesta ja laiksi vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain kumoamisesta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa sääntelyä arvioidaan tasavallan presidentille perustuslain 105 §:n mukaan kuuluvan armahdusvallan näkökulmasta samoin kuin perustuslain 6 §:n 2 momentissa säädetyn syrjintäkiellon kannalta. Perusteluissa todetaan lisäksi, ettei sääntelyä ehdonalaisesta vapauttamisesta yhteenlasketun rangaistuksen osalta ehdoteta sovellettavaksi taannehtivasti, vaikka sääntelyn soveltaminen ennen lain voimaan tuloa täytäntöönpantaviksi tullessiin rangaistuksiin eräissä tapauksissa lyhentäisikin rangaistusaikaa. Pe-

rusteluista on pääteltävissä, että lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ehdonalainen vapaus

Määräaikaista vankeusrangaistusta suorittava päästetään rikoslakiin lisättäväksi ehdotetun 2 c luvun 5 §:n 2 momentista ilmenevän pääsäännön mukaan ehdonlaiseen vapauteen, kun hän on suorittanut rangaistuksestaan kaksi kolmasosaa. Kahtakymmentäyhtä vuotta nuorempana tehdystä rikoksesta tuomittu kuitenkin vapautuu suoritetuun puolelta hänelle tuomitusta rangaistuksesta. Sama koskee vankia, joka ei ole rikosta edeltäneiden kolmen vuoden aikana suorittanut vankeusrangaistusta vankilassa. Ehdonalaista vapauttamista voidaan luvun 9 §:n 1 momentin perusteella lykätä vangin suostumuksella. Lykkääminen on 2 momentin nojalla mahdollista myös ilman vangin suostumusta.

Lakiehdotuksessa ei ole säännöstä lykkäyspäätöksen tekemiseen toimivaltaisesta viranomaisesta. Toiseen hallituksen esitykseen (HE 263/2004 vp) sisältyvän vankeuslakiehdotuksen 21 luvun 2 §:n 3 momentista kuitenkin ilmenee, että ehdonalaisen vapauttamisen lykkäämisestä ilman vangin suostumusta päättää Rikosseuraamusvirasto. Viraston päätökseen haetaan saman lakiehdotuksen 20 luvun 1 §:n 2 kohdan mukaan muutosta valittamalla käräjäoikeuteen. Tästä on viittausmaininta rikoslakiin lisättäväksi ehdotetun 2 c luvun 9 §:n 4 momentissa. Sitä on selkeyden vuoksi syytä täydentää viittauksella vankeuslakiehdotuksen säännökseen lykkäyksestä päättävästä viranomaisesta.

Ehdotus ehdonalaisen vapauttamisen lykkäämisestä hallintoviranomaisen päätöksellä on merkityksellinen perustuslain 7 §:n 3 momentin sen säännöksen näkökulmasta, jonka mukaan vapaudenmenetyksen sisältävän rangaistuksen määrää tuomioistuin. Tällä säännöksellä on esitöiden mukaan tarkoitettu kattaa kaikki asialli-

sesti rangaistusta merkitsevät vapaudenmenetykset, mistä syystä sanan vapaudenmenetyksen soveltamisala on rikoslaissa käytettyä vankeuden käsitettä laajempi (HE 309/1993 vp, s. 49/I).

Ehdonalaisen vapauttamisen lykkääminen pidetään vangin vapaudenmenetyksen aikaa ja on siksi mahdollista ymmärtää rangaistukseksi. Ehdotuksessa ei valiokunnan mielestä kuitenkaan ole kysymys uuden rikoksen johdosta tuomittavasta rangaistuksesta, vaan pikemminkin turvaamislunonteisesta toimenpiteestä. Lykkäämisen edellytyksenä nimittäin 2 c luvun 9 §:n 2 momentin perusteella on, että vangin käyttäytymisen tai hänen esittämiensä uhkausten johdosta on olemassa ilmeinen vaara, että vanki vapaututtuaan syyllistyy henkeä, terveyttä tai vapautta törkeästi loukkaavaan rikokseen ja vapauttamisen lykkääminen on tarpeen rikoksen estämiseksi. Lykkäyspäätös on lisäksi pykälän 3 momentin mukaan otettava uudelleen harkittavaksi väliajoin, joiden pituus on enintään kuusi kuukautta. Säännöksen sanamuodon perusteella uudelleenharkinta on mahdollista tehdä lyhyemminkin väliajoin, mikä on tärkeää siksi, että turvaamistoimiluonteinen lykkäys on voitava peruuttaa, kun edellytykset sen jatkamiselle ovat poistuneet. Näin ymmärrettynä ja sovellettuna ehdotus ei valiokunnan mielestä muodostu ongelmalliseksi perustuslain 7 §:n 3 momentin kannalta. Oikeusturvan näkökulmasta on olennaista, että viranomaisen lykkäyspäätös on mahdollista saattaa käräjäoikeuden tutkittavaksi.

Ehdonalainen vapauttaminen elinkautisesta vankeudesta

Elinkautiseen vankeuteen tuomittu voidaan 1. lakiehdotuksen 2 c luvun 10 §:n 1 momentin nojalla päästää ehdonlaiseen vapauteen aikaisintaan silloin, kun hän on suorittanut rangaistuksesta kaksitoista vuotta tai, jos kysymys on

21 vuotta nuorempana tehdystä rikoksesta tuomitusta vangista, kymmenen vuotta. Säännökset päätöksenteossa huomioon otettavista seikoista sisältyvät pykälän 2 momenttiin. Ehdonalaiseen vapauteen päästämistä päättää 2. lakiehdotuksen 1 §:n perusteella Helsingin hovioikeus vangin hakemuksesta.

Elinkautisesta vankeudesta voi nykyisin vapautua vain tasavallan presidentin armahduksella. Käytännössä elinkautisvangit on lähes säännönmukaisesti laskettu ehdonalaiseen vapauteen heidän kärsittyään rangaistusta 12—14 vuotta. Tällainen käytäntö ei ole hyvin sopusoinnussa armahduksen yksittäistapauksellisuuteen liittyvien ajatusten kanssa. Ehdotus on tältä kannalta perusteltu. Sääntely ei rajoita tasavallan presidentille perustuslain 105 §:n perusteella kuuluvaa armahdusvaltaa, vaan pikemminkin tukee perustuslaista ilmenevää ajatusta armahdusvallan käytön yksittäistapauksellisuudesta.

Ehdotus on ongelmaton perustuslain 7 §:n 3 momentissa olevan sen säännöksen kannalta, jonka mukaan vapaudenmenetyksen sisältävän rangaistuksen määrää tuomioistuimien. Sääntely täyttää myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan 4 kappaleen soveltamiskäytännössä asetetun vaatimuksen mahdollisuudesta saattaa vapaudenriiston laillisuus puheena olevan kaltaisissa tapauksissa kohtuullisin väliajoin tuomioistuimen tutkittavaksi.¹ Jos nimittäin vankia ei päästetä ehdonalaiseen vapauteen, hän voi 2. lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin perusteella saattaa asian hovioikeuden uudelleen ratkaistavaksi kahden vuoden väliajoin.

Ehdotettu sääntely ei vaikuta lakiehdotusten käsittelyjärjestykseen.

Koko rangaistuksen suorittaminen vankilassa

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta ongelmallisesta pakolaitosjärjestelmästä. Se ehdotetaan korvattavaksi rikoslain 2 c luvun 11 ja 12 §:ään otettavilla säännöksillä tuomioistuimen mahdollisuudes-

ta rangaistusta tuomitessaan päättää, että tuomittu vapautuu vankilasta vasta hänen suorittamaan tuomitun rangaistusajan kokonaan. Edellytyksenä on, että rikoksentehtyjä tuomitaan vähintään kolmen vuoden pituiseen rangaistukseen 11 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitusta rikoksesta ja että hän on momentin 2 kohdassa tarkoitettu rikoksenuusija. Lisäedellytyksenä 3 kohdan mukaan on, että rikoksentehtyjä on arvioitava erittäin vaaralliseksi toisen hengelle, terveydelle ja vapaudelle. Jos vankia ei enää ole pidettävä mainitulla tavalla vaarallisena, hänet voidaan 2 c luvun 12 §:n 1 momentin perusteella päästää ehdonalaiseen vapauteen, kun rangaistuksesta on suoritettu viisi kuudesosaa, mutta kuitenkin vähintään viisi vuotta. Ehdonalaisesta vapauttamisesta päättää Helsingin hovioikeus, ja näissäkin tapauksissa vanki voi saattaa asiansa kahden vuoden välein hovioikeuden uudelleen ratkaistavaksi.

Tämäkään sääntely ei vaikuta lakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen. Valiokunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota siihen, että osin vaarallisuusarvioon perustuva mahdollisuus määrätä rikoksentehtyjä suorittamaan rangaistusaika kokonaan vankilassa koskee myös 3—5 vuoden vankeusrangaistuksia. Tällaisissa tapauksissa säännökset ehdonalaisesta vapaudesta ja mahdollisuudesta saattaa asia uudelleen tuomioistuimen tutkittavaksi eivät 1. lakiehdotuksen 2 c luvun 12 §:n 1 momentissa olevan viiden vuoden säännön takia tule lainkaan sovellettaviksi. Kaavamainen sääntö voi johtaa vankien keskinäisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta erikoisiin tilanteisiin. Lisäksi sääntely saattaa tulla kansainvälisten ihmisoikeussopimusten valvontaelimissä arvioitavaksi siksi, ettei 3—5 vuoden tuomiota kärsivällä vangilla ole ehdotuksen perusteella mahdollisuutta saattaa osin hänen vaarallisuuttaan koskevaan arvioon perustuvan vapaudenmenetyksen laillisuutta tuomioistuimessa uudelleen tutkittavaksi. Lakivaliokunnan on näistä syistä aiheellista vakavasti harkita viiden vuoden säännön poistamista lakiehdotuksesta tai sääntelyn tarkistamista niin, että aikamäärät 2 c luvun 11 ja 12 §:ssä vastaavat toisiaan.

¹ Pellonpää, Matti: Euroopan ihmisoikeussopimus, Helsinki 2005, s. 310-311.

Lasten ja nuorten erityiskohtelu

Rikoslakiin lisättäväksi ehdotettu 2 c luku sisältää 21 vuotta nuorempia rikoksentekejiä koskevia säännöksiä ehdonalaisesta vapauttamisesta (5 §:n 2 mom. ja 10 §:n 1 mom.). Säännökset merkitsevät ikään perustuvaa erityiskohtelua. Sääntelyä on näin ollen arvioitava perustuslain 6 §:n 2 momentissa vahvistetun syrjintäkiellon kannalta. Sen mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan muun muassa iän perusteella.

Perustuslakivaliokunta on nuorisorangaistuskokeilua koskevan lainsäädännön yhteydessä todennut nuorten erityiskohtelun olevan rikosoikeudellisessa sääntelyssä hyvin tavanomaista. Kokeilulla oli tarkoitus ehkäistä uusia rikoksia ja edistää nuorten rikoksentekejiä sosiaalista selviytymistä. Tähän viitaten valiokunta katsoi, että ikään perustuvalla erilaisella kohtelulla oli nuorisorangaistuskokeilussa perustuslain kannalta hyväksyttävä peruste (PeVL 59/2001 vp, s. 2/I). Valiokunta ei esittänyt tästä kannasta poikkeavia näkemyksiä arvioidessaan ehdotusta koko maassa sovellettavaksi tarkoitetusta, pysyväisluonteisesta nuorisorangaistuslaista (PeVL 34/2004 vp).

Vapausrangaistus merkitsee nuorelle vakavaa syrjäytymisuhkaa. Nyt ehdotetuilla säännöksillä on esityksen perustelujen mukaan tarkoitus välttää nuorten syrjäytymistä. Valiokunnan mielestä tämä muodostaa asianmukaisesti perustellun ja perustuslain näkökulmasta hyväksyttävän perusteen nuoria koskeville erityissäännöksille. Lakiehdotus voidaan valiokunnan aiemmatkin kannat huomioon ottaen käsitellä näiltä osin tavallisen lain säätämisympäristössä.

Kahtakymmentäyhtä vuotta nuorempana tehdystä rikoksesta tuomittu päästetään 1. lakiehdotuksen 2 c luvun 5 §:n 2 momentin perusteella ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on suorittanut puolet rangaistuksesta. Nykyisin nuorisovankilaan määrätty 15 vaan ei 21 vuotta täyttänyt voidaan rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain 5 luvun 9 §:n nojalla päästää ehdonalaiseen vapauteen hänen suorittuaan kolmanneksen rangaistuksesta.

Alle 18-vuotiaisiin lapsiin sovellettavan sääntelyn ankarointaminen ei ole aivan asianmukaista lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 37 artiklan b kohtaan sisältyvän sen määräyksen kannalta, jonka mukaan lapsen vangitsemiseen on turvaututtava vasta viimeisenä ja mahdollisimman lyhytaikaisena keinona. Lakivaliokunnan on siksi syytä harkita sääntelyn tarkistamista niin, etteivät ainakaan lapsiin sovellettaviksi tulevat säännökset johda tosiasiallisten vapaudenmenetysaikojen pitenemiseen nykyisestä.

Lievemmän lain periaate

Yhteenlasketusta rangaistuksesta vapautetaan ehdonalaisesti 1. lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen 3 momentin perusteella nyt käsiteltävänä olevan lain mukaisesti, jos yhteenlasketta rangaistus tulee täytäntöönpantavaksi lain voimaantulon jälkeen. Lakia ei näin ollen sovelleta taannehtivasti, vaikka se esityksen perustelujen mukaan eräissä tapauksissa lyhentäisi rangaistusaikaa.

Ehdotus on merkityksellinen kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (KP-sopimus) 15 artiklan 1 kappaleessa ilmaistun lievemmän lain periaatteen kannalta. Sopimusmääräys kuuluu seuraavasti: "Jos rikoksenteon jälkeen lailla säädetään sovellettavaksi lievempi rangaistus, rikoksentekejiä tulee päästä tästä osalliseksi."

KP-sopimuksen 15 artiklan sanamuodon mukaan siinä tarkoitettu lievemmän lain periaate koskee rikoksesta tuomittavaa rangaistusta, mutta ei valiokunnan aiemman arvion mukaan sellaisia, lähinnä menettelyllisiksi luonnehdittavia seikkoja, joita säännellään esimerkiksi rikoksen vanhentumisajoista annettavilla säännöksillä (PeVL 27/2001 vp, s. 2). Nyt käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa on kysymys vapaudenmenetyksajan tosiasiallisesta pituudesta, jota on vaikea luonnehtia puhtaasti menettelylliseksi seikaksi. Puuttuvan tulkintakäytännön vuoksi ei toisaalta ole selvää, että hallintoviranomaisten olisi KP-sopimuksen ja uuden lain takia lyhennettävä tuomioistuinten määräämiä vankeusrangaistuksia tai niihin perustuvia vapaudenmenetysaikoja. Ehdotettu sääntely saattaa kuitenkin

tulla KP-sopimuksen valvontakäytännössä arvioitavaksi. Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että rangaistuksen täytäntöönpanon alkamisajankohta — ja ehdotuksen vuoksi siten myös tosiasiallisen vapaudenmenetyksen pituus — määräytyy osin sattumanvaraisten seikkojen perusteella. Valiokunta esittääkin KP-sopimukseen ja yhdenvertaisuusnäkökohtiin viitaten, että lakivaliokunta harkitsisi voimaantulosäännöksen 3 momentin poistamista 1. lakiehdotuksesta.

Muita seikkoja

Ehdonalaisen vapauden valvonta. Ehdonalaiseen vapauteen päästettävä voidaan 3. lakiehdotuksen 4 §:ssä mainituilla edellytyksillä asettaa valvontaan, joka 5 §:n 1 momentin mukaan sisältää valvojan ja valvottavan säännöllisiä tapaamisia. Valvontaan voi sisältyä myös sosiaalista toimintakykyä edistäviä tehtäviä ja ohjelmia. Valvonnan tarkempi sisältö määräytyy 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun valvontasuunnitelman perusteella.

Sääntely on merkityksellistä perustuslain 8 §:ssä vahvistetun rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta. Pykälään sisältyy sen esitöiden mukaan vaatimus rikoksesta seuraavien rangaistusten määrittämisestä laissa (HE 309/1993 vp, s. 50/II).

Ehdotettu sääntely valvonnan sisällöstä on lain tasolla huomattavan väljä. Perustuslakivaliokunta arvioi viranomaisen vahvistamaan toimeenpanosuunnitelmaan perustuvaa vastaavaa sääntelyä nuorisorangaistusta koskevan lakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä ja katsoi, ettei tuolloinen ehdotus perustuslain näkökulmasta riittävällä tarkkuudella rajoittanut viranomaisen harkintavaltaa määrittämällä rangaistuksen sisältö yksittäistapauksissa. Tämä saattoi valiokunnan mielestä muodostua ongelmalliseksi myös rangaistukseen tuomittavien henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun kannalta. Näistä syistä valiokunta piti välttämättömänä sääntelyn täsmentämistä esimerkiksi niin, että laista ilmenevät silloisessa ehdotuksessa tarkoitettuihin tehtäviin, ohjelmiin ja perehdyttämiseen määrittämistä rajoittavat, käytettävissä olevat vähimmäis- ja

enimmäisviikkotuntimäärät (PeVL 34/2004 vp, s. 2/I). Vastaavalla tavalla on täsmennettävä nyt ehdotettua sääntelyä valvonnan sisällöstä, jotta 3. lakiehdotus voidaan tältä osin käsitellä tavalisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Valvottu koevapaus. Rikosoikeudelliseen laillisuusperiaatteeseen sisältyvän täsmällisyysvaatimuksen näkökulmasta merkittävää väljyyttä on myös 1. lakiehdotuksen 2 c luvun 8 §:ssä. Sen 1 momentin mukaan vanki voidaan hänen yhteiskuntaan sijoittumisensa edistämiseksi sijoittaa vankilan ulkopuolelle valvottuun koevapauteen enintään kuusi kuukautta ennen ehdonalaisista vapauttamista. Ehdotuksesta käy kyllä ilmi, että kysymys on vangin sijoittamisesta vankilan ulkopuolelle, mutta ei se, mitä siinä tarkoitetaan valvotulla koevapaudella tai mikä on sen pääasiallinen sisältö.

Esityksen perusteluista voidaan päätellä, että kysymys on ennen muuta vankilan ulkopuolelle sijoitetun vangin toiminnan ja liikkumisen seuraamisesta ja että tätä voidaan harjoittaa myös esimerkiksi teknisillä välineillä, kuten puhelimella tai sähköisillä valvontalaitteilla. Vaikka sanalla "valvottu" voidaan tällaisessa asiayhteydessä katsoa olevan esityksen tarkoitusta vastaava merkitys, pitää valiokunta perustuslain 8 §:n takia tärkeänä, että sääntelyä täydennetään valvotun koevapauden sisältöä kuvaavilla maininnoilla.

Valvotun koevapauden edellytyksenä 8 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan on, että koevapaus perustuu toiseen hallituksen esitykseen (HE 263/2004 vp) sisältyvän vankeuslakiehdotuksen mukaiseen rangaistusajan suunnitelmaan. Suunnitelman oikeudelliseen velvoittavuuteen viittaavaa säännöksen sanamuotoa on valiokunnan tuosta ehdotuksesta lausuman kannan mukaisesti tarkistettava niin, että suunnitelman luonne suosituksena ja yhtenä päätöksenteossa huomioon otettavana seikkana käy siitä ehdotettua selkeämmin ilmi (PeVL 20/2005 vp, s. 4/II).

Valvojan avustaja. Valvojan avuksi voidaan 3. lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentin nojalla mää-

rätä erityisestä syystä muukin kuin virkamies. Häneen sovelletaan tässä tehtävässä kielilakia ja tapaturmavakuutuslakia sekä säännöksiä rikosoikeudellisesta virkavastuusta. Tämän kaltainen avustajan tehtävä ei valiokunnan nuorisorangaistusta koskevan lakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä esittämän arvion mukaan ole sillä tavalla itsenäinen, että sääntely sen vuoksi muodostuisi perustuslain 124 §:n kannalta ongelmalliseksi (PeVL 34/2004 vp, s. 3/I). Valvojan avuksi määrätyn luonnehtiminen esityksen perusteluissa yksityisvalvojaksi ei ole tältä kannalta aivan asianmukaista. Säännökset valvojan tehtävistä ja toimivaltuuksista eivät lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentin sanamuodon takia voi valiokunnan mielestä sellaisinaan koskea valvojan avuksi määrättyä henkilöä. Lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentti sisältää riittävät säännökset

avustajaksi määrättävän henkilön kelpoisuusehdoista. Pykälän 2 momentin sanamuoto viittaa virheellisesti siihen, että avustajan tehtävään määrääminen ei edellyttäisi määrättävän henkilön suostumusta. Sääntelyä on tältä osin tarpeen selkeyttää (vrt. nuorisorangaistuksesta annetun lain 10 §:n 2 mom.).

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, 3. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen 5 §:stä tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kimmo Sasi /kok
vpj. Arja Alho /sd
jäs. Leena Harkimo /kok
Roger Jansson /r
Irina Krohn /vihr
Miapetra Kumpula /sd
Annika Lapintie /vas

Klaus Pentti /kesk
Simo Rundgren /kesk
Arto Satonen /kok
Seppo Särkiniemi /kesk
Ilkka Taipale /sd
vjäs. Terhi Peltokorpi /kesk
Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sami Manninen.